

Raadsvoorstel

Opsteller

Mulder, Marijtje

Vergadering van

4 maart 2025

Kenmerk

Z/25/079006 / D/25/171718

Portefeuillehouder

Mariëtte Pennarts-Pouw

Portefeuille

Landelijk Gebied

Onderwerp

Uitgangspuntennotitie Landelijk gebied

Samenvatting

We vragen de gemeenteraad om de "Uitgangspuntennotitie Landelijk gebied" vast te stellen.

Daarin geven we aan waarom en hoe we ons inzetten voor een duurzaam, vitaal en toegankelijk landschap gebied. Met oog voor perspectief voor de agrarisch ondernemers die willen blijven.

We geven hierin helderheid over:

- De urgentie van de impact van de opgaven landelijk gebied op onze agrariërs en landschap.
- Onze gemeentelijke rol en positie bij de opgaven voor het landelijk gebied.
- Wat onze Woerdense aanpak concreet inhoudt.

Gevraagd besluit

1. De Uitgangspuntennotitie Landelijk gebied vast te stellen.

Inleiding

In 2022 werd duidelijk dat Nederland urgent aan de slag moet met herstel van natuurkwaliteit, waterkwaliteit en beperking van uitstoot van broeikasgassen. Het rijk heeft daarop het Nationaal Programma Landelijk gebied opgesteld, waarbij integraal naar de opgaven is gekeken die op het landelijk gebied afkomen. Inmiddels is onder het nieuwe kabinet de aanpak gewijzigd in Ruimte voor Landbouw en Natuur. Maar de doelen die behaald moeten worden zijn gebleven. De provincie Utrecht is daarom ook (adaptief) doorgegaan met haar aanpak voor het landelijk gebied (UPLG).

Omdat de gemeente Woerden een groot landelijk gebied heeft, zijn deze opgaven van grote invloed op de toekomst van de landbouwsector en op het landschap. Het landelijk gebied wordt geraakt door verschillende opgaven zoals bodemdaling, stikstofreductie, verbetering van de natuur & biodiversiteit. Daarnaast heeft de gemeente ook eigen opgaven in het landelijk gebied zoals wonen, werken, infrastructuur en energietransitie. Daarbij is het de vraag of er genoeg (fysieke) ruimte is voor alle opgaven bij elkaar en/of dat er keuzes en combinaties van opgaven moeten worden gemaakt. Verder zijn nog niet alle opgaven voor het landelijk gebied (Deltabeslissing/meer ruimte voor water- en wateropvang) en financiering hiervan scherp.

Zo ontstond bij de gemeenteraad de behoefte aan een plattelandsagenda. Omdat niet duidelijk was welke rol wij als gemeentelijke overheid kunnen spelen in de aanpak van de opgaven is voorgesteld met de raadsinformatiebrief (Z/23/063689 / D/23/122031) de plattelandsagenda te interpreteren als een uitgangspuntennotitie Landelijk gebied.

Participatieproces

Om tot deze uitgangspuntennotitie Landelijk gebied te komen is een aantal stappen gezet.

Er zijn twee raadsbijeenkomsten geweest op 11 januari en 11 april 2024. Tijdens deze bijeenkomsten hebben raadsleden en ook aanwezigen bij deze themasessies informatie meegegeven. Daarnaast hebben enkele partijen na afloop nog informatie toegezonden aan de gemeente. Verder zijn gesprekken gehouden met de belangrijke stakeholders waaronder LTO, agrarische natuurvereniging, provincie etc.

Ook in de door de provincie opgestarte gebiedsprocessen van de deelgebieden is informeel informatie opgehaald over de rol van de gemeente in deze processen.

Wat willen we bereiken

- Duidelijkheid over rol en positie van de gemeente in het krachtenveld in het landelijk gebied
- Focus op gemeentelijke inzet in de opgaven in het landelijk gebied

Wat gaan we daarvoor doen

Hiervoor werken we op meerdere vlakken:

Strategische afstemming en advisering (intern en extern), relatiemanagement, beheer, regulier werk en tijdelijke projecten tot de ontwikkeling voor de lange termijn. Deze activiteiten worden getrokken door onszelf als gemeente, in een regionaal samenwerkingsverband of door de provincie. Onze algemene insteek is daarbij het bijdragen bij aan de juiste voorwaarden voor de duurzame toekomst van ons buitengebied.

Argumenten

Argumenten

1.1 Met deze uitgangspuntennotitie Landelijk gebied formuleren we onze visie op de aanpak van de opgaven in het landelijk gebied om te komen tot een duurzaam, vitaal en toegankelijk landelijk gebied in lijn met de Woerdense omgevingsvisie,

Met als kernpunten: betrokkenheid van onze inwoners en agrarische ondernemers, gemeente als één schakel in het geheel, alle belangen integraal afwegen en inzetten op zorgvuldig proces.

1.2 Met deze uitgangspuntennotitie beschrijven wij onze gemeentelijke positie & rol ,

Want de gemeente is niet enige overheid in het landelijk gebied, andere belangrijke overheden zijn rijk, provincie en waterschap. Als gemeente zijn we de eerste overheid voor onze inwoners, daarom zetten we in op waar wij overgaan en willen hierin benaderbaar zijn en een goed proces en participatie borgen.

1.3 We bekijken de opgaven in het landelijk gebied met een integrale bril,

Want de opgaven in het landelijk gebied zijn groot en complex en kunnen alleen opgelost als we conform de omgevingsvisie de volgend ruimtelijke ontwerpprincipes hanteren t.w. meervoudig ruimtegebruik, flexibiliteit, gebiedsgericht en met menselijke maat, en werken aan een gezonde leefomgeving.

1.4 We bevorderen zaken die passen bij onze Woerdense identiteit en ons Groene Hart-landschap,

Want zaken waarbij stad en land verbonden zijn dragen bij aan toekomstperspectief voor onze agrarische ondernemers en zorgt voor brede welvaart in de gemeente. Zaken die we willen bevorderen zijn korte ketens, beleving en toegankelijkheid landschap, innovatiekracht en onderlinge betrokkenheid.

1.5 We zien een vitale en duurzame landbouw als sleutel tot de oplossing,

Want alleen als de agrarische sector in brede zin economisch perspectief heeft kan deze sector bijdragen aan de opgaven waarvoor het landelijk gebied gesteld staat. Dit vraagt van alle gebiedspartijen van boeren tot overheden inzet

1.6 Met de Woerdense aanpak Landelijk gebied geven we op hoofdlijnen de activiteiten voor de komende tijd weer
Want als gemeente kunnen we veel betekenen voor onze inwoners en agrarische ondernemers. Met deze aanpak geven we concreet aan wat we op korte termijn gaan doen. Dit is het begin van een uitvoeringsagenda, dit zal op termijn uitgroeien tot een integraal ruimtelijk programma.

Kanttelingen, risico's en alternatieven

1.1 De opgaven en het beleid in het landelijk gebied zijn nog niet uitgekristalliseerd,

Want veel beleid van hogere overheden en ook van de gemeente is nog in ontwikkeling en onderhevig aan uitspraken van de Raad van State. Dit maakt dat er veel onzekerheid is bij gebiedspartijen over de toekomst. Deze onzekerheid maakt dat we zo adaptief mogelijk de landelijk gebied opgaven tegemoet treden.

1.2 De gemeentelijke (ambtelijke) capaciteit op de relevante beleidsvelden voor de opgaven in het landelijk gebied t.w. Ruimtelijke ordening en landelijke gebied is beperkt.

Dit betekent keuzes maken waar de beperkte capaciteit zo efficiënt mogelijk op kan worden ingezet. Daarnaast heeft de gemeente voor deze beleidsterreinen ook een grote opgave in kader van de invoering van de Omgevingswet.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Deze uitgangspuntennotitie heeft op dit moment geen financiële gevolgen. Wel is de financiële basis onder de ambtelijke capaciteit voor het landelijk gebied niet stevig. De ambtelijke formatie is voor 50% gebaseerd op provinciale financiering (Subsidie tegemoetkoming proceskosten transitie landelijk gebied) voor de periode juli 2024 tot en met december 2025. Voor 2026 en verder is nog onzeker of er een nieuwe provinciale subsidieregeling komt voor deze ambtelijke formatie. Dit betekent dat de uitvoering en tempo waarmee zaken ambtelijk in de gemeente kunnen worden opgepakt in 2026 en later nog onzeker zijn en dat dit in 2026 in lijn moet worden gebracht met de dan beschikbare ambtelijke formatie.

Verder is er geen out-of-pocket-budget Landelijk gebied beschikbaar voor eventuele inhuur van specifieke expertise als landbouw, communicatie van handreiking VAB-beleid of gemeentelijke cofinanciering (50% bijdrage provincie) voor herziening van VAB-beleid. Dit betekent dat mocht hiervoor out-of-pocket budget nodig zijn, hiervoor binnen andere budgetten in het ruimtelijk domein moet worden gezocht of mocht dit niet lukken, wordt dit separaat georganiseerd via de geijkte momenten in de P&C-cyclus.

Communicatie

Na vaststelling van deze uitgangspuntennotitie Landelijk gebied zal deze notitie worden gepresenteerd in het Boerenoverleg en bij de dorpsplatforms.

Vervolgproces

Alles bij elkaar genomen kunnen we zeggen dat we sinds vorig jaar veel inzicht hebben gekregen in de gezichtspunten, bedreigingen en kansen in ons buitengebied.

Het is duidelijk dat wij als gemeente veel kunnen betekenen voor ons landelijk gebied en de ondernemers die ons landschap beheren.

We zijn goed voorbereid om ons verder in te zetten voor een duurzaam, vitaal en toegankelijk landschap.

Bevoegdheid raad

Artikel 147, tweede lid, juncto artikel 108, eerste lid van de Gemeentewet

Bijlagen

Raadsbesluit Uitgangspuntennotitie Landelijk gebied D/25/171719

1. Uitgangspuntennotitie Landelijk gebied D/25/172788